

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

Poučevanje težavnih študentov

10. UČNA DELAVNICA ZA
MENTORJE DRUŽINSKE MEDICINE:
ZBORNİK PREDAVANJ

UREDNICI

Erika Zelko in
Tina Virtič

NASLOV / TITLE:
Poučevanje težavnih študentov

PODNASLOV / SUBTITLE:
10. učna delavnica za mentorje
družinske medicine: zbornik
predavanj

UREDNICI / EDITORS:
Erika Zelko
Tina Vrtič

RECENZENTA / REVIEW:
Vojislav Ivetič
Marija Petek Šter

LEKTOR / LANGUAGE EDITING:
TAIA INT d.o.o

**OBLIKOVANJE IN PRELOM /
DESIGNERS:**
Dušan Pogačar

**GRAFIKA NA OVITKU /
COVER GRAPHICS:**
Roka pomoči težavnim študentom,
Dušan Pogačar, 2022

**KRAJ IN DATUM /
LOCATION & DATE:**
Medicinska Fakulteta Maribor,
15. 5. 2021

ZALOŽNIK / PUBLISHED BY:
Univerza v Mariboru
Univerzitetna založba
Slomškovo trg 15, 2000 Maribor,
Slovenija
<https://press.um.si>, zalozba@um.si

IZDAJATELJ / ISSUED BY:
Univerza v Mariboru
Medicinska fakulteta
Taborska ulica 8, 2000 Maribor,
Slovenija
<http://mf.um.si>, mf@um.si

IZDAJA / EDITON:
Prva izdaja

TISK / PRINTED BY:
Design Studio d.o.o.

NAKLADA / NUMBER OF COPIES:
50 izvodov

DOSTOPNO NA / AVAILABLE AT:
Dostopno na: [https://press.um.si/
index.php/ump/catalog/book/656](https://press.um.si/index.php/ump/catalog/book/656)

LETO IZDAJE / YEAR OF ISSUE:
Maribor, junij 2022

CENA / PRICE:
brezplačna publikacija

**ODGOVORNA OSEBA ZALOŽNIKA /
FOR PUBLISHER:**
prof. dr. Zdravko Kačič, rektor
Univerze v Mariboru
CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Univerzitetna knjižnica Maribor

ISBN 978-961-286-572-6
(mehka vezava)
DOI [https://doi.org/10.18690/
um.mf.1.2022](https://doi.org/10.18690/um.mf.1.2022)

CITIRANJE / ATTRIBUTION
Zelko, E. in Vrtič, T. (ur.) (2022).
Poučevanje težavnih študentov:
10. učna delavnica za mentorje
družinske medicine: zbornik
predavanj. Univerzitetna založba.
doi 10.18690/um.mf.1.2022

© Univerza v Mariboru,
Univerzitetna založba / University
of Maribor, University Press. Vse
pravice pridržane.

Brez pisnega dovoljenja založnika
je prepovedano reproduciranje,
distribuiranje, predelava ali
druga uporaba tega dela ali
njegovih delov v kakršnem koli
obsegu ali postopku, vključno
s fotokopiranjem, tiskanjem ali
shranjevanjem v elektronski
obliki. / All rights reserved. No part
of this book may be reprinted or
reproduced or utilized in any form
or by any electronic, mechanical,
or other means, now known or
hereafter invented, including
photocopying and recording,
or in any information storage
or retrieval system, without
permission in writing from the
publisher.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Univerzitetna knjižnica Maribor

376-057.875:616-055.5/.7(082)

UČNA delavnica za mentorje
družinske medicine (10 ; 2022 ;
Maribor)

Poučevanje težavnih študentov
: 10. učna delavnica za mentorje
družinske medicine : zbornik
predavanj : junij 2022 / urednici
Erika Zelko in Tina Vrtič. - 1. izd.
- Maribor : Univerza v Mariboru,
Univerzitetna založba, 2022

ISBN 978-961-286-572-6
COBISS.SI-ID 111749891

Univerza v Mariboru

Medicinska fakulteta

Poučevanje težavnih študentov

10. UČNA DELAVNICA ZA
MENTORJE DRUŽINSKE MEDICINE:
ZBORNİK PREDAVANJ

UREDNICI

Erika Zelko in Tina Vrtič

Junij 2022

Kazalo vsebine

PROGRAM DELAVNICE

1. POUČEVANJE TEŽAVNIH ŠTUDENTOV	1
Zaključek	4
Literatura	5
2. VLOGA MENTORJA PRI POUČEVANJU ŠTUDENTA	6
Uvod	6
Pomembnost mentorstva	6
Mentor študentom v družinski medicini	7
'Dober' mentor	8
Zaključek	8
Literatura	9
3. VAJE PRI PREDMETU DRUŽINSKA MEDICINA I IN II – osebna izkušnja študentke	10
4. KAKO SEM POSTALA SPECIALIZANTKA DRUŽINSKE MEDICINE?	13
5. MOJA ODLOČITEV ZA SPECIALIZACIJO IZ DRUŽINSKE MEDICINE	17
6. DELO V SKUPINAH	19

Program delavnice

URA	TEMA	METODA	VODJA
8.30–8.40	Uvodni pozdrav in novosti pri predmetu Družinska medicina na Medicinski fakulteti Univerze v Mariboru	Predavanje	Zalika Klemenc-Ketiš
8.40–9.00	Poučevanje težavnih študentov	Predavanje	Erika Zelko
9.00–9.20	Vloga mentorja pri poučevanju študenta	Predavanje	Klemen Pašič
9.20–9.40	Vaje pri predmetu Družinska medicina I in II – osebna izkušnja nekdanje študentke MF UM	Predavanje	Nika Lušnic
9.40–9.55	Odločitev za specializacijo iz družinske medicine – osebna izkušnja nekdanjega študenta MF UM	Predavanje	Matija Ambrož
9.55–10.15	Odločitev za specializacijo iz družinske medicine – osebna izkušnja nekdanje študentke MF UM	Predavanje	Alina Verdnik Tajki
10.15–10.45	Odmor		
10.45–12.15	Oblikovanje strategije, kako motivirati težavnega študenta in omogočiti razvoj profesionalnega odnosa študenta (reševanje vinjet)	Delo v treh skupinah	Ksenija Tušek-Bunc Tina Virtič Klemen Pašič
12.15–13.00	Predstavitve dela v skupinah	Plenarno	Vodje posameznih 3 skupin
13.00–13.30	Zaključek delavnice		Zalika Klemenc-Ketiš

1.

Poučevanje težavnih študentov

prim. doc. dr. Erika Zelko, dr. med, spec. druž. med.

Poučevanje v kliničnem okolju je izziv tako za mentorje kot študente, saj je ob skrbi za bolnika treba nadzorovati tudi študente, ki prihajajo v ambulanto z različnim predznanjem in pričakovanji. Večina študentov opravi študijske obveznosti brez težav, eden do deset študentov v generaciji pa predstavljajo izziv za svoje učitelje, ki jih radi označimo kot 'težavne' študente. Steinert je kot 'težavne' študente opredelil tiste, ki jim ne uspe izpolniti pričakovanj izobraževalnega programa. Običajno taki študentje zahtevajo več nadzora, več časa, kar pomeni manj časa za bolnike. Mentorji in učitelji pa v tem primeru potrebujejo dodatna znanja in pedagoške veščine. Veliko je napisanega o težavnih bolnikih, nekoliko manj zapisov pa najdemo o težavnih študentih, še posebej, če iščemo definicije med medicinskimi članki. Ena od definicij navaja: »Težavni študentje so vztrajno moteči, radi kljubujejo navodilom, zahtevajo pozornost ali so popolnoma nemotivirani za delo. So študentje, ki ignorirajo avtoriteto in povzročajo učiteljem stres, frustracije in jezo.« Preprosteje povedano, če manjkajo pri pouku, smo veseli, da jih ni.

Delo s študenti medicine ni vezano samo na poučevanje na fakulteti, izjemno pomemben del procesa poteka v kliničnem okolju ambulant in ob bolniku. V tem primeru težje govorimo o težavnih študentih, primernejše je govoriti o neprofesionalnem vedenju študentov. Profesionalizem zdravnikov pomembno prispeva h kakovostni zdravstveni oskrbi bolnikov, zato se študentje v času izobraževanja morajo naučiti in razviti strategije za prepoznavanje lastnega neprofesionalnega vedenja. Vsaka izobraževalna institucija naj bi razvila standarde profesionalizma, orodja za oceno in metode za poučevanje le-teh. Na MF MB je bilo izdelano in

validirano orodje za oceno profesionalizma študentov medicine. Orodje vsebuje 22 kazalnikov, ki so razdeljeni v tri kategorije – empatija in humanizem; profesionalni odnosi in lastni razvoj ter odgovornost. V obsežnejši raziskavi, ki je bila izvedena v slovenskem prostoru, so raziskovalci ugotavljali, da so stališča študentov medicine do profesionalizma povezana z osebnimi značilnostmi in vrednotami študenta. Avtorji številnih raziskav ugotavljajo, da se profesionalizma lahko naučimo in da neprofesionalno vedenje moramo prepoznati ter ukrepati, še preden študentje zapustijo medicinsko fakulteto. Mak-van der Vossen je s sodelavci identificirala 30 kazalnikov, s pomočjo katerih bi učitelji in mentorji lahko prepoznali neprofesionalno vedenje študentov. Te kazalnike so združili v štiri kategorije: *involvement*, *integrity*, *interaction* in *introspection* (Mak-van der Vossen et al.).

Nekateri avtorji so se ukvarjali s proučevanjem dejavnikov, ki vplivajo na nastanek neprofesionalnega vedenja. Najpomembnejše oziroma najpogostejše so razdelili v štiri kategorije.

Poleg osebnih dejavnikov so tako identificirali še medosebne, zunanje in kontekstualne dejavnike, ki lahko vodijo do razvoja neprofesionalnega vedenja (tabela 1). Podatki, predstavljeni v tabeli 1, so lahko v pomoč mentorjem in učiteljem, da lažje prepoznamo različne oblike neprofesionalnega vedenja pri študentih.

Pomembno je poudariti, da ločimo profesionalizem, profesionalni razvoj in profesionalno identiteto. Profesionalna identiteta je končni rezultat procesa izobraževanja (pridobivanje znanja, veščin, vrednot in zmožnosti presoje) ne samo v formalnem kurikulumu, temveč v vseh interakcijah, ki jim je študent v izobraževalnem procesu izpostavljen in je individualna. Neprofesionalno vedenje je tako lahko le znak, da študent v tem procesu potrebuje več pomoči in vodenja. Prepoznavanje takšnega vedenja je le prvi korak na poti razvoja profesionalizma. Mentorji in učitelji se moramo na neprimerno vedenje odzvati, ga ovrednotiti in v sodelovanju s študentom poiskati možne poti za doseganje sprememb. Vsi ti procesi zahtevajo dodatne veščine in smernice, ki nam lahko olajšajo izobraževalni proces. Smernice Splošnega medicinskega sveta Združenega kraljestva za študente dodiplomskega študija medicine opisujejo ključna vprašanja, ki zadevajo profesionalizem študentov medicine. Poudarili so naslednja področja: vztrajen neprimeren odnos ali vedenje; neupoštevanje dobre medicinske prakse; zloraba drog ali alkohola; plagiatorstvo; goljufanje; agresivno, nasilno in ogrožajoče vedenje. Poudarili so, da je profesionalen odnos študentov pričakovan tudi izven izobraževalnih in kliničnih okolij. Profesionalizem lahko ocenimo z opazovanjem vedenja. Zaradi lažjega prepoznavanja vedenjskih vzorcev so te razporedili v kategorije, saj posamezna vedenja zahtevajo različne oblike reševanja in vodenja v procesu učenja. Raziskovalne kategorije vedenja študentov temeljijo na dveh dejavnikih: refleksiji študentov in njihovi prilagodljivosti (Mak-van der Vossen et al.). Reflektivno vedenje (poslušanje povratnih informacij ter pripravljenost in sposobnost, da ga vključimo v prihodnje vedenje) je osnova teh profilov, saj napoveduje profesionalizem študenta boljše od zavzetosti študenta, ki jo učitelji običajno uporabljamo za ocenjevanje. Prepoznavanje kategorij neprofesionalnega vedenja pri posameznem študentu nam lahko omogoči učinkovitejše reševanje teh težav.

POUČEVANJE TEŽAVNIH ŠTUDENTOV: 10. UČNA DELAVNICA ZA MENTORJE DRUŽINSKE MEDICINE: ZBORNIK PREDAVANJ

ERIKA ZELKO IN TINA VIRTIC

Univerza v Mariboru, Medicinska fakulteta, Maribor, Slovenija.

E-pošta: erika.zelko@guest.um.si, tina.virtic@um.si

Povzetek: Steinert je kot 'težavne' študente opredelil tiste, ki jim ne uspe izpolniti pričakovanj izobraževalnega programa. Običajno taki študentje zahtevajo več nadzora, več časa, kar pomeni manj časa za bolnike. Mentorji in učitelji pa v tem primeru potrebujejo dodatna znanja in pedagoške veščine. Veliko je napisanega o težavnih bolnikih, nekoliko manj zapisov pa najdemo o težavnih študentih, še posebej, če iščemo definicije med medicinskimi članki. Ena od definicij navaja: »Težavni študentje so vztrajno moteči, radi kljubujejo navodilom, zahtevajo pozornost ali so popolnoma nemotivirani za delo. So študentje, ki ignorirajo avtoriteto in povzročajo učiteljem stres, frustracije in jezo.« Poučevanje težavnih študentov je tako izziv za učitelje kot za študente. V pričujočem zborniku smo opisali nekaj orodij, ki nam pri tem lahko pomagajo. Svoje izkušnje s poučevanjem na področju Družinske medicine in izobraževanjem, so z nami delili tako študentje kot bodoči zdravniki družinske medicine in mentorji.

Ključne besede:

težavni študent,
poučevanje,
družinska medicina,
mentor,
dodiplomski pouk

DOI <https://doi.org/10.18690/um.mf.1.2022>

ISBN 978-961-286-572-6 (mehka vezava)

Univerza v Mariboru

Medicinska fakulteta

ISBN 978-961-286-572-6

